

Sygn. akt I UK 206/18

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania M. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 maja 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 3 stycznia 2018 r. oddalił apelację wnioskodawczyni M. B. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 7 czerwca 2017 r., który oddalił jej odwołanie od decyzji pozwanego organu rentowego odmawiającej prawa do wcześniejszej emerytury wobec nie udowodnienia 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i dlatego wniosek nie został uwzględniony.

Praca w szczególnych warunkach, uprawniająca do wcześniejszej emerytury, to tylko praca wymieniona w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Rodzaje prac w szczególnych warunkach wyróżnia kryterium merytoryczne i formalne (wyrok Sądu Najwyższego z 10 lutego 2009 r., II UK 199/08). Pierwsze kryterium zależy od wykonywania zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Drugie kryterium natomiast wymaga aby praca ta była wymieniona w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Nie ma więc pracy w szczególnych warunkach jako przesłanki prawa do emerytury na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, gdy zatrudnienie nie było pracą wykonywaną na stanowisku wymienionym w wykazie do rozporządzenia, choć warunki pracy mogły być szkodliwe.

Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych – art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. (*„Biorąc pod uwagę podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty”*), gdyż podstawy kasacyjne stanowią odrębną część skargi i podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Podstawy kasacyjne nie zastępują zatem podstawy przedsądu - nawet tej szczególnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - ani jej uzasadniania. Oznacza to, że skarżąca powinna we wniosku samodzielnie (odrębnie od podstaw kasacyjnych) wskazać i wykazać takie naruszenie przepisów, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy. Takich zarzutów wniosków nie przedstawia.

Zawarty we wniosku zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. jest zbyt ogólny. Sąd drugiej instancji rozpoznał apelację w jej granicach (oddalił apelację). Zarzut procesowy jest zasadny, jeżeli uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Taki jest punkt odniesienia dla zarzutu procesowej podstawy kasacyjnej, a więc tym bardziej jest aktualny do szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – należy wszak wykazać, że skarga kasacyjna jest aż oczywiście uzasadniona. O wyniku sprawy decyduje prawo materialne, gdyż to ono określa podstawę prawną uprawnienia (żądania) a w konsekwencji zakres postępowania dowodowego potrzebny dla co najmniej

dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności. Skarżąca nie zarzuca naruszenia art. 217 § 3 k.p.c., czyli że sprawa nie została dostatecznie wyjaśniona do rozstrzygnięcia (nawet w podstawie kasacyjnej). Zarzut procesowy wniosku naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. łączy się z zarzutem naruszenia szczególnego prawa materialnego (tak samo w podstawie kasacyjnej). Skarżąca zarzuca naruszenie art. 2a ust. 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 31 (32) Konstytucji. Nie jest to zasadne, gdyż przedmiotem regulacji tych przepisów nie jest prawo do emerytury. Potwierdza to art. 67 Konstytucji, który wyraźnie wskazuje, że prawo do zabezpieczenia społecznego, a więc także do emerytury, to domena ustawy zwykłej a nie ustawy zasadniczej.

Sąd powszechny dokonał pełnych ustaleń w sprawie i miarodajnej (szczegółowej) analizy prawnej. W tym zakresie skarżąca sama podaje we wniosku, iż *„Bezspornym jest, że pracodawca Ubezpieczonej należał do branży energetycznej i dział przeróbki mechanicznej węgla jako taki nie występował”*. Skarżąca podważa natomiast wykładnię, że znaczenie ma branżowo-stanowiskowe wyodrębnienie prac w szczególnych warunkach w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakter. Nie jest to prawidłowe bo decydują stanowiska pracy określone w rozporządzeniu wedle branż, czyli inne stanowiska pracy w szczególnych warunkach należą do energetyki i inne do górnictwa (dział II i I wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia). Skarżąca nie pracowała w górnictwie. Skarżąca wskazuje, że jej sytuację należy kwalifikować jako wyjątek. Orzecznictwo podane w skardze nie wyklucza odejścia od reguły przypisania stanowiska do danej branży, jednak tylko wtedy gdy pracownik wykonuje taką samo pracę w szczególnych warunkach (m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 26 marca 2014 r., II UK 368/13). Ustalenia faktyczne w sprawie nie dają ku temu podstaw. Rzecz w tym, że skarżąca w zarzucie skargi odwołuje się do działu I poz. 5 z wykazu A do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., jednak jest to praca przy przeróbce mechanicznej węgla, której nie wykonywała. Ponadto przepis ten nie wymienia stanowiska laboranta przy takiej pracy w górnictwie. Skarżąca pracowała jako laborant w elektrowni i takie stanowisko pracy nie zalicza się do prac w szczególnych warunkach w energetyce zgodnie z działem II wykazu A. Sąd

powszechny miał to na uwadze i pomocniczo trafnie zauważył również, że stanowisko laboranta nie było wskazane jako stanowisko pracy w szczególnych warunkach w Zarządzeniu nr 17 Ministra Energetyki i Górnictwa z 12 sierpnia 1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach – w dziale II w energetyce.

Przedmiotem tej sprawy nie była ocena czy innym pracownikom zatrudnionym na takich samych stanowiskach zasadnie przyznano prawo do wcześniejszej emerytury. W sprawie w sferze faktycznej i prawnej przedmiotem sprawy było tylko uprawnienie skarżącej do wcześniejszej emerytury. Decyzja pozwanego jest negatywna. Sąd powszechny uznał ją za prawidłową. Prawo do emerytury jest unormowane w ustawie i tylko spełnienie przesłanek w niej określonych uprawnia do świadczenia. Prawo każdego ubezpieczonego do emerytury ma indywidualny charakter, co oznacza, że przesłanką jej przyznania nie są inne okoliczności (pozaustawowe). Uprawnia to stwierdzenie, że skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).